

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 71/2024-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBÁNI & Partners s.r.o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tostš 14/2023 z 22. augusta 2023 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 4 a 5 a čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a prikázať najvyššiemu súdu bezodkladne ju prepustiť z väzby na slobodu.
2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 71/2024-15 z 29. februára 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a vo zvyšnej časti ju odmietol.
3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola od 12. februára 2023 väzobne [z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) a ods. 2 Trestného poriadku] trestne stíhaná a následne obžalovaná pre obzvlášť závažný zločin založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny podľa § 297 Trestného zákona, obzvlášť závažný zločin vojnového bezprávia podľa § 433 ods. 1

Trestného zákona s poukazom na čl. 8 ods. 2 písm. b) bod xxvi Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu a pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b) ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. Špecializovanému trestnému súdu bola 3. augusta 2023 spolu s obžalobou doručená žiadosť sťažovateľky o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej Špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. 15T/7/2023 zo 14. augusta 2023 rozhodol tak, že podľa § 80 ods. 1 Trestného poriadku prepustil sťažovateľku z väzby na slobodu za súčasného konštatovania existencie dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku prijal písomný sľub sťažovateľky, podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku jej väzbu nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka, podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku sťažovateľke uložil povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu, a podľa § 82 ods. 1 písm. a), e) a f) Trestného poriadku sťažovateľke uložil primerané povinnosti a obmedzenia (zákaz vycestovať do zahraničia a povinnosť odovzdať svoj cestovný pas v lehote do troch pracovných dní od jej prepustenia z väzby probačnému a mediačnému úradníkovi Okresného súdu Rimavská Sobota; zákaz vzdaľovať sa z miesta pobytu alebo obydliť okrem prípadov vymedzených probačným a mediačným úradníkom; povinnosť pravidelne – najmenej dvakrát v mesiaci v čase určenom probačným a mediačným úradníkom dostaviť sa k nemu, prvýkrát nasledujúci deň po právoplatnosti uznesenia Špecializovaného trestného súdu v pracovnom čase do 12. hodiny na inštaláciu technického prostriedku – zariadenia na určenie polohy kontrolovanej osoby, ktorú vykoná určený probačný a mediačný úradník) a podľa § 82 ods. 4 Trestného poriadku Špecializovaný trestný súd sťažovateľke nariadil kontrolu technickými prostriedkami – zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby podľa § 6 zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Proti tomuto uzneseniu Špecializovaného trestného súdu zahlásil ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“).

4. Príslušný súdny spis bol spolu so zhlásenou sťažnosťou prokurátora predložený najvyššiemu súdu 15. augusta 2023. Po predložení veci prokurátor zhlásenú sťažnosť dodatočne odôvodnil písomným podaním z 18. augusta 2023, ktoré bolo najvyššiemu súdu doručené 21. augusta 2023. Dňa 21. augusta 2023 najvyšší súd poštovým prepravcom zaslal obhajcovi sťažovateľky na vedomie odôvodnenie sťažnosti prokurátora a súčasne ho 21. augusta 2023 o 11.11 h zaslal obhajcovi sťažovateľky aj mailom. Nasledujúci deň (t. j. 22. augusta 2023) o 10.00 h sa začalo neverejné zasadnutie senátu najvyššieho súdu rozhodujúceho o sťažnosti prokurátora proti predmetnému prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu Špecializovaného trestného súdu zo 14. augusta 2023, na ktorom najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku predmetné prvostupňové väzobné rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu zo 14. augusta 2023 zrušil, podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku sťažovateľku ponechal vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného poriadku, podľa § 80 ods. 1 písm. b) a ods. 2 Trestného poriadku sľub sťažovateľky neprijal, podľa § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľky dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil. Nasledujúci deň (t. j. 23. augusta 2023) bolo poštovým prepravcom doručené odôvodnenie sťažnosti prokurátora obhajcovi sťažovateľky do miesta jeho sídla.

5. V rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľka bola následne uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tostš 2/2024 z 10. januára 2024 prepustená z väzby na slobodu, a preto právneho zástupcu sťažovateľky vyzval, aby ústavnému súdu oznámil, či sťažovateľka naďalej trvá na ústavnej sťažnosti alebo či túto ústavnú sťažnosť berie späť. Podaním doručeným ústavnému súdu 15. februára 2024 právny zástupca sťažovateľky ústavnému súdu oznámil, že sťažovateľka na podanej ústavnej sťažnosti trvá.

6. Podstatou sťažovateľkinej argumentácie v ústavnej sťažnosti sú dva okruhy námietok. Sťažovateľka v prvom rade namieta, že jej bolo znemožnené brániť sa, pretože odôvodnenie sťažnosti prokurátora jej nebolo doručené a ani jej obhajcovi do miesta sídla jeho advokátskej kancelárie (kde sú orgány činné v trestnom konaní povinné doručovať všetky písomnosti) v lehote s možnosťou vyjadriť sa k tomuto odôvodneniu. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza, že prokurátor mal na odôvodnenie zahlásenej sťažnosti štyri dni, pričom sťažovateľke a jej obhajcovi na oboznámenie sa s jej obsahom a vyjadrenie sa k tejto priestor poskytnutý nebol. Sťažovateľka poukazuje, že ak by sa vzalo do úvahy doručenie mailom (v čase doručenia ktorého bol sťažovateľkin obhajca mimo kancelárie), tak by mal obhajca (vrátane nočných hodín) na vyjadrenie poskytnutý čas kratší ako 24 hodín (mail bol obhajcovi sťažovateľky odoslaný o 11.11 h, pričom neverejné zasadnutie senátu najvyššieho súdu vo veci sťažovateľky začalo nasledujúci deň o 10.00 h). Z dôvodu, že najvyšší súd do svojej argumentácie v napadnutom uznesení prevzal podstatnú časť odôvodnenia sťažnosti prokurátora, považuje sťažovateľka porušenie zásady rovnosti zbraní, zásady kontradiktórnosti konania, ako aj práva na spravodlivý súdny proces za o to závažnejšie. Sťažovateľka zdôrazňuje, že osoba nachádzajúca sa vo väzbe musí mať reálnu možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, a teda musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní.

7. V druhom rade sťažovateľka namieta, že dôvod tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného poriadku nie je v jej prípade daný.

II.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

8. Podpredsedníčka najvyššieho súdu k svojmu vyjadreniu z 18. marca 2024 (doručenému ústavnému súdu 26. marca 2023) priložila vyjadrenie predsedu senátu v predmetnej trestnej veci JUDr. Petra Paludu (ďalej len „predseda senátu“). V tomto vyjadrení predseda senátu v podstatnom uviedol, že predmetná vec bola najvyššiemu súdu predložená na rozhodnutie 15. augusta 2023 a v ten istý deň bol zároveň vo veci určený termín neverejného zasadnutia, pričom pri určení termínu mal najvyšší súd na zreteli zásadu prednostného a urýchleného vybavovania väzobných vecí v zmysle § 2 ods. 6 Trestného poriadku, čomu zodpovedala lehota päť pracovných dní od nápadu veci do jej rozhodnutia na neverejnom zasadnutí. Po tom, ako bolo 21. augusta 2023 najvyššiemu súdu doručené odôvodnenie sťažnosti prokurátora, na základe pokynu predsedu senátu bolo obratom zaslané mailom sťažovateľke do Ústavu na výkon väzby Banská Bystrica (21. augusta 2023 o 11.08 h) a jej obhajcovi (21. augusta 2023 o 11.11 h). Pretože od obhajcu sťažovateľky neprišlo potvrdenie prijatia mailu, bol tento 21. augusta 2023 o 13.00 h kontaktovaný zapisovateľkou s tým, či mu odôvodnenie sťažnosti bolo doručené, na čo obhajca uviedol, že áno

a následne o 13.33 h prijatie odôvodnenia sťažnosti aj mailom potvrdil. Obhajcovi bol zároveň v rámci telefonickkej komunikácie so zapisovateľkou oznámený aj termín neverejného zasadnutia vo veci, pričom o vedomosti obhajcu o termíne neverejného zasadnutia svedčí aj to, že 22. augusta 2023 (t. j. v deň konania predmetného neverejného zasadnutia) obhajca mailom zaslaným o 14.52 h požiadal najvyšší súd o informáciu týkajúcu sa rozhodnutia v predmetnej trestnej veci. Podľa názoru predsedu senátu je z uvedeného zrejmé, že napriek tomu, že sťažovateľke a jej obhajcovi bolo odôvodnenie sťažnosti prokurátora doručené na vedomie (a obhajcovi bol zároveň oznámený aj termín neverejného zasadnutia vo veci), obhajca sťažovateľky neavizoval zaslanie vyjadrenia k odôvodneniu sťažnosti prokurátora a ani nežiadal o odročenie termínu neverejného zasadnutia pre účely spísania a zaslania vyjadrenia k odôvodneniu sťažnosti prokurátora. Rovnako tak ani dodatočne (po termíne predmetného neverejného zasadnutia) nebola zo strany sťažovateľky a ani jej obhajcu doručená žiadna písomnosť, ktorou by sa vyjadrovali k odôvodneniu sťažnosti prokurátora v predmetnej veci. Vzhľadom na uvedené je predseda senátu toho názoru, že aj keď sťažovateľka v ústavnej sťažnosti deklaruje, že hoci chcela, nemala možnosť vyjadriť sa k odôvodneniu sťažnosti prokurátora, zo žiadneho z krokov či už jej, alebo jej obhajcu nie je zrejmé, že by sa k odôvodneniu sťažnosti skutočne vyjadriť chceli. Podľa názoru predsedu senátu v prípade, ak by sťažovateľka alebo jej obhajca skutočne spísali vyjadrenie k odôvodneniu sťažnosti, toto by bolo najvyššiemu súdu doručené aspoň po rozhodnutí vo veci, avšak ani v zbernom spise najvyššieho súdu sa žiadna takáto písomnosť nenachádza. Rovnako tak nebola zo strany obhajcu sťažovateľky doručená žiadna žiadosť o odročenie termínu neverejného zasadnutia pre účely doručenia vyjadrenia k odôvodneniu sťažnosti prokurátora a uvedené obhajca nedeklaroval ani počas telefonickkej komunikácie so zapisovateľkou senátu.

9. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že odôvodnenie sťažnosti prokurátora nebolo jej obhajcovi doručené do sídla jeho advokátskej kancelárie, ale mailom, predseda senátu vo svojom vyjadrení uviedol, že v predmetnej veci išlo o väzobnú vec, v ktorej sú orgány činné v trestnom konaní i súd v zmysle § 2 ods. 6 Trestného poriadku povinné postupovať prednostne a urýchlene. Z tohto dôvodu je bežnou praxou, že v záujme rýchleho oboznámenia s podaním alebo úkonom súdu sa obhajcovia obvinených upovedomujú aj mailom alebo telefonicky. Ak by sa totiž prijal výklad sťažovateľky, tak sudca pre prípravné konanie by nebol schopný rozhodnúť napr. o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby v zákonnej lehote 48, resp. 72 hodín, pretože ak by upovedomoval obhajcu písomne a prostredníctvom pošty do sídla jeho advokátskej kancelárie, v danej lehote by sa nevrátila ani len doručienka potvrdzujúca prijatie písomnosti. Z tohto dôvodu vo väzobných veciach práve pre potreby rýchlej komunikácie tak orgány činné v trestnom konaní, ako aj súd bežne využívajú telefonickú alebo mailovú komunikáciu so stranami konania, pričom túto formu komunikácie často volia aj strany konania.

10. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že dôvod tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného poriadku nie je v jej prípade daný, predseda senátu poukázal na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

II.2. Replika sťažovateľky:

11. Právny zástupca sťažovateľky v replike z 8. apríla 2024 (doručenej ústavnému súdu 10. apríla 2024) v podstatnom uviedol, že je pravdou, že mail, ktorého prílohu tvorilo predmetné odôvodnenie sťažnosti prokurátora, bol obhajcovi sťažovateľky doručený 21. augusta 2023 o 11.08 h, ako aj to, že jeho prijatie potvrdil o 13.33 h (potom, keď bol telefonicky kontaktovaný

zapisovateľkou najvyššieho súdu, keďže v tom čase bol pracovne mimo sídla kancelárie a šoféroval motorové vozidlo. Vzhľadom na túto skutočnosť sa obhajca počas jazdy nemal možnosť oboznámiť s obsahom predmetného odôvodnenia sťažnosti prokurátora, a tým nemal ani dostatočný časový priestor k nemu zaujať stanovisko, resp. žiadať o odročenie termínu neverejného zasadnutia, ktorý, ako mu bolo zapisovateľkou oznámené, bol nariadený na nasledujúci deň, t. j. 22. august 2023. Zasielať vyjadrenie po termíne neverejného zasadnutia považovala sťažovateľka za zbytočné.

12. Právny zástupca sťažovateľky taktiež konštatoval, že je pravdou, že v tomto prípade najvyšší súd pri určení termínu neverejného zasadnutia postupoval v súlade so zásadou prednostného a urýchleného vybavovania väzobných vecí v zmysle § 2 ods. 6 Trestného poriadku, čomu zodpovedala lehota päť pracovných dní od nápadu veci do jeho rozhodnutia na neverejnom zasadnutí, no na strane druhej zároveň poukázal, že pri predchádzajúcich rozhodovaniach najvyššieho súdu o sťažnostiach podaných v trestnej veci sťažovateľky sa touto zásadou až tak striktne neriadil (o sťažnosti sťažovateľky proti jej vzatiu do väzby rozhodoval najvyšší súd po devätnástich dňoch a o prvej žiadosti sťažovateľky o jej prepustenie z väzby na slobodu rozhodoval najvyšší súd po 14 dňoch).

13. Vo vzťahu k vyjadreniu predsedu senátu, že „zo žiadneho z krokov či už jej alebo jej obhajcu nie je zrejmé, že by sa k odôvodneniu sťažnosti skutočne vyjadriť chceli“, právny zástupca sťažovateľky uviedol, že mu nie je známe, na základe akých zistení predseda senátu vyslovil tento názor, keďže v každom predchádzajúcom prípade, keď sťažovateľke bola doručená sťažnosť, resp. vyjadrenie prokurátora, tak k nim prostredníctvom obhajcu podala vyjadrenie.

14. Právny zástupca sťažovateľky považuje doručenie odôvodnenia sťažnosti prokurátora mailom v lehote kratšej ako 24 hodín pred nariadeným termínom neverejného zasadnutia za nedostatočné na podanie vyjadrenia v takej závažnej veci, ako je sťažovateľkina. Zároveň poukázal, že v predmetnom prípade už nešlo o rozhodovanie o vzatí sťažovateľky do väzby, na rozhodnutie o ktorom by sa vzťahovala zákonná lehota 48, resp. 72 hodín, ale išlo o rozhodovanie o žiadosti sťažovateľky o jej prepustenie z väzby na slobodu. Taktiež opätovne poukázal, že v prípade rozhodovania o predchádzajúcich sťažnostiach týkajúcich sa väzby sťažovateľky najvyšší súd už nepostupoval striktne v súlade so zásadou prednostného a urýchleného vybavovania väzobných vecí v zmysle § 2 ods. 6 Trestného poriadku, ale rozhodoval v podstatne dlhších lehotách. Podľa názoru právneho zástupcu sťažovateľky najvyšší súd má umožniť faktický výkon práva na obhajobu, a nie len formálny.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanej nemožnosti brániť sa:

15. Podľa názoru sťažovateľky k porušeniu ňou označených práv malo dôjsť v prvom rade tým, že najvyšší súd jej znemožnil brániť sa, keďže – v rozpore s princípom rovnosti zbraní (rovnosti strán konania), resp. v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania – najvyšší súd nedoručil odôvodnenie sťažnosti prokurátora jej a ani jej obhajcovi do miesta sídla jeho advokátskej kancelárie v lehote s možnosťou vyjadriť sa k tomuto odôvodneniu.

16. Pri posudzovaní kontradiktórnosti konania ústavný súd poskytuje sporovým stranám ochranu procesnými zárukami v rozsahu totožnom s Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej

len „ESLP“), preto je východiskom ďalších úvah štandardná judikatúra ESLP, ktorou sa ústavný súd cíti byť viazaný aj pri posudzovaní tejto ústavnej sťažnosti. ESLP prízvukuje, že dôvera subjektov vo fungovanie súdneho systému sa okrem iného zakladá na istote dotknutého, že mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým písomnostiam v spise. Právo na kontradiktórne konanie znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim. Samotný vplyv nedoručeného dokumentu na rozhodnutie súdu je málo významný, pretože je na účastníkovi konania, aby posúdil, či si dokument protistrany vyžaduje jeho reakciu. Povinnosťou súdu je doručovať všetky vyjadrenia, ktorých cieľom je ovplyvniť rozhodnutie súdu. Vplývajúce na rozhodnutie súdu (výsledok sporu) sa posudzuje len podľa toho, že je v ňom uvedený návrh účastníka konania, ako má súd rozhodnúť. Ak je formulovaný návrh – výrok konečného rozhodnutia, tak predpokladá sa, že účastník má zjavný záujem na doručení vyjadrenia.

17. Ústavný súd zotrváva na svojej judikatúre, že právu sporovej strany na kontradiktórne konanie a rovnosť v konaní koreluje povinnosť súdu zabezpečiť ich uplatnenie, okrem iného aj preposlaním odôvodnenia sťažnosti prokurátora proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu obvinenému bez ohľadu na jeho obsah a relevanciu pre rozhodovanie, zvlášť ak obsahuje formuláciu konečného návrhu na rozhodnutie. Rozhodnutie, či si vyjadrenie protistrany vyžaduje reakciu zo strany obvineného, je potrebné ponechať na jeho slobodnom uvážení. Toto rozhodnutie nepatrí sťažnostnému súdu. Ak si teda najvyšší súd túto povinnosť nesplnil, ide jednoznačne o procesné pochybenie. Nie každé procesné pochybenie má však ústavnoprávnu relevanciu, čiže potenciál zasiahnuť samotnú podstatu a účel základného práva na rovnosť v konaní, a preto sa ústavný súd ďalej zaoberal analýzou skutkových okolností daného prípadu z hľadiska, či v okolnostiach prejednávanej veci účinky takéhoto procesného pochybenia vykazujú nezlučiteľnosť so základnými právami sťažovateľky.

18. Aj ESLP zdôrazňuje potrebu zohľadňovať konkrétne okolnosti posudzovanej veci, keď tvrdí, že právo na kontradiktórne konanie nie je absolútne a rozsah tohto práva sa môže meniť v závislosti od špecifických okolností prípadu (Asnar proti Francúzsku, č. 12316/04 z 18. 10. 2007, Vokoun proti ČR, č. 20728/05 z 3. 7. 2008, Čičmanec proti SR, č. 65302/11 z 28. 6. 2016, Krčmář a ďalší proti ČR, č. 35376/97 z 3. 3. 2000) a v niektorých prípadoch zohľadňuje aj kritérium vzniku podstatnej ujmy sťažovateľovi v súvislosti s nekomunikovaným stanoviskom.

19. Ústavný súd konštatuje, že je nespochybniteľným faktom, že právnomu zástupcovi sťažovateľky bolo predmetné odôvodnenie sťažnosti prokurátora proti prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu Špecializovaného trestného súdu doručené do jeho mailovej schránky deň pred samotným rozhodovaním najvyššieho súdu o predmetnej sťažnosti prokurátora. Ústavný súd však súčasne zdôrazňuje, že zásadu kontradiktórnosti konania nemožno chápať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe hodnotenia ktorého možno následne dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola možnosť účastníka konania zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany naozaj reálne zmarená, a tým jeho pozícia účastníka konania objektívne oslabená.

20. Ústavný súd v tejto súvislosti predovšetkým poukazuje, že z vyjadrenia predsedu senátu (ktoré právny zástupca sťažovateľky v tejto časti ani nespochybnil, pozn.) jasne vyplýva, že obhajcovi sťažovateľky bol v rámci telefonickej komunikácie so zapisovateľkou oznámený aj termín

neverejného zasadnutia vo veci, t. j. bolo mu oznámené, že najvyšší súd bude vo veci rozhodovať nasledujúci deň, pričom obhajca sťažovateľky (počas telefonického rozhovoru so zapisovateľkou najvyššieho súdu a ani následne po ukončení jazdy motorovým vozidlom telefonicky alebo mailom) najvyššiemu súdu neavizoval zaslanie vyjadrenia k predmetnému odôvodneniu sťažnosti prokurátora a ani nežiadal o odročenie termínu neverejného zasadnutia pre účely spísania a zaslania vyjadrenia k odôvodneniu sťažnosti prokurátora.

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že je nepochybniteľným faktom, že obhajca sťažovateľky mal vedomosť o tom, že najvyššiemu súdu bolo predložené predmetné odôvodnenie sťažnosti prokurátora, a zároveň mal vedomosť aj o tom, že o tejto sťažnosti prokurátora bude najvyšší súd rozhodovať nasledujúci deň, pričom napriek tejto vedomosti obhajca sťažovateľky najvyšší súd nepožiadala o odloženie rozhodovania najvyššieho súdu o tejto sťažnosti prokurátora, resp. obhajca sťažovateľky najvyšší súd nepožiadala o poskytnutie dostatočného časového priestoru na zaujatie stanoviska k predmetnému odôvodneniu sťažnosti prokurátora.

22. Vyhodnotiac individuálne okolnosti tohto prípadu, preto ústavný súd konštatuje, že v tomto konkrétnom prípade nebola možnosť sťažovateľky zaujať stanovisko k predmetnému odôvodneniu sťažnosti prokurátora naozaj reálne zmarená, a tým jej pozícia účastníka konania objektívne oslabená.

23. O úplne inú situáciu by, samozrejme, išlo v prípade, ak by obhajca sťažovateľky pre účely zaujatia stanoviska k predmetnému odôvodneniu sťažnosti prokurátora požiadala najvyšší súd o odročenie termínu neverejného zasadnutia, na ktorom mal najvyšší súd rozhodovať o predmetnej sťažnosti prokurátora, resp. ak by obhajca sťažovateľky najvyššiemu súdu avizoval zaslanie vyjadrenia k odôvodneniu sťažnosti prokurátora, avšak najvyšší súd by jeho žiadosti o odročenie termínu neverejného zasadnutia nevyhovel, resp. by nepočkal na doručenie zaslaného vyjadrenia k odôvodneniu sťažnosti prokurátora, ale napriek uvedenému by o sťažnosti prokurátora aj tak rozhodol.

24. Vychádzajúc z uvedených úvah, ústavný súd výnimočne uzatvára, že v posudzovanom prípade špecifické skutkové okolnosti prípadu nesvedčia v prospech vyslovenia porušenia práv sťažovateľky, a preto jej námietku o porušení zásady kontradiktórnosti konania ústavný súd vzhľadom na uvedené okolnosti veci hodnotí ako účelovú a neopodstatnenú, v dôsledku čoho ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

III.2. K dôvodu väzby:

25. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti taktiež namieta, že dôvod tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného poriadku nie je v jej prípade daný.

26. Pokiaľ ide o opodstatnenosť trvania dôvodu tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku u sťažovateľky, najvyšší súd sa v napadnutom uznesení stotožnil so závermi Špecializovaného trestného súdu v prvostupňovom väzobnom uznesení, pričom v podstatnom uviedol, že sťažovateľka nemá k územiu Slovenskej republiky vybudované trvalejšie väzby, dlhšie obdobie sa zdržiavala mimo územia Slovenskej republiky, čo je zrejmé z jej výpovede, ako aj z výpovede jej matky, svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorá uviedla, že dcéra bola naposledy doma v roku 2010, keď prišla dať synovi urobiť rodný list, neskôr už nie. S poukazom na jej rodinné väzby na sestru, taktiež konvertitku žijúcu v Nemeckej spolkovej republike, ktorá by jej z rodinného i z ideologického hľadiska mohla poskytnúť dostatočné zázemie na vyhýbanie

sa trestnému konaniu, ako aj s prihliadnutím na vysoký trest, ktorý sťažovateľke v prípade uznania viny hrozí (trest odňatia slobody na 12 až 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie), možno podľa názoru najvyššieho súdu aj v tomto štádiu trestného stíhania konštatovať, že dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku bol v čase rozhodovania najvyššieho súdu (t. j. 22. augusta 2023) daný.

27. K dôvodu tzv. útekovvej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku u sťažovateľky ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že z jeho odôvodnenia vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci najvyšším súdom s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, ktoré konkrétne skutočnosti podľa jeho názoru v čase rozhodovania najvyššieho súdu (t. j. 22. augusta 2023) odôvodňovali dôvod väzby u sťažovateľky. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľkine námietky predostreté v ústavnej sťažnosti nespochybňujú záver najvyššieho súdu o pretrvávaní dôvodov väzby u sťažovateľky. Najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti ani v tejto časti nevyhovel.

28. Vychádzajúc z uvedených čiastkových záverov ústavný súd konštatuje, že nebolo možné dospieť k záveru o porušení základných práv sťažovateľky podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako ani práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, a preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

29. Keďže rozhodovanie o návrhu na zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj rozhodovanie o návrhu na priznanie náhrady trov konania je podmienené vyhovením ústavnej sťažnosti vo veci samej (vyslovením porušenia základných práv alebo slobôd zaručených v ústave alebo v kvalifikovanej medzinárodnej zmluve), bolo bez právneho významu zaoberať sa týmito ďalšími návrhmi sťažovateľky.

30. V zmysle § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Peter Molnár
predseda senátu